

STORTINGET

Innst. 185 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:25 S (2023–2024)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Olaug Vervik Bollestad og Dag-Inge Ulstein om å innføre mobilforbud i skolen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om et nasjonalt mobilforbud i grunnskolen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun uttalte seg om forslaget i brev av 24. november 2023. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. Høringsinnspillene er tilgjengelige på sakens side på [stortinget.no](#).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Steinar Krogstad, Øystein

Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes og Tore Grobæk Vamraak, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget.

Komiteen merker seg at statsråden har gitt i oppdrag til Utdanningsdirektoratet å utarbeide en veileder med en tydelig anbefaling om regler for tilgang til og bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i skolen. Komiteen mener det bør være tydelige regler for bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i skoletiden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at forskning viser at det går ut over elevenes læring og svekker de sosiale relasjonene mellom elever når de fritt kan bruke mobiltelefon på skolen. Disse medlemmer støtter regjeringens initiativ om å utarbeide en veileder med en tydelig anbefaling om regler for tilgang til og bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i skolen. Disse medlemmer deler statsrådets synspunkt om at sentrale myndigheter ikke skal detaljregulere skolene mer enn nødvendig, og at det derfor er mest hensiktsmessig med en tydelig veileder med rom for lokale tilpasninger fremfor et lovforbud.

Disse medlemmer viser til at nyere forskning understreker hvilke negative konsekvenser private mobiltelefoner har for både læring og trivsel i skolen. Derfor er det viktig å være raskt ute med tydelige forventninger til norske skoler om å innføre regler mot mobil-

bruk. En nasjonal veileder med en tydelig anbefaling fra Utdanningsdirektoratet sørger for at skolene får gode retningslinjer å forholde seg til. Disse medlemmer mener man først bør se hvordan veiledningen og den tydelige anbefalingen vil fungere i praksis, før det vurderes om det er behov for ytterligere nasjonal regulering. Mange skoler er allerede mobilfrie, og mange skoler og skoleeiere jobber nå med å regulere bruken av private mobiltelefoner gjennom ordensreglementet.

Disse medlemmer merker seg at kunnskapsministeren har vært tydelig på at hun følger svært tett med på innføring og gjennomføring av lokale mobilregler og er klar for å iverksette flere grep for å sikre mobilfrie skoler med en gang det viser seg nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det er viktig at skolen holder tritt med den digitale utviklingen i samfunnet. Digitale læremidler kan aldri erstatte læreren, men digitale verktøy åpner nye dører og kan være en ressurs i undervisningen. I samråd med læreren kan digitale hjelpemidler styrke undervisningen og bidra til mer tilpasset opplæring. Når det kommer til elevenes smarttelefoner, har disse fått en sentral og viktig plass i unges liv både for å håndtere praktiske oppgaver og opprettholde sosiale nettverk. Fornuftig bruk av mobilen må læres og praktiseres også i skolen. For å kunne konsentrere seg om lesing, oppgaveløsning og sosialt samspill må man legge mobilen til side i undervisningssituasjoner. Men mobilen kan også være et nyttig verktøy, spesielt for de eldste elevene, som læreren kan dra nytte av i undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti merker seg at det er delte meninger også i skoleverket om hvorvidt et nasjonalt forbud er veien å gå, eller om det må være opp til lærer, rektor og skoleeier å foreta vurderingen av hvordan man mener en regulering vil fungere best. Disse medlemmer mener derfor at skolene selv skal kunne velge å innføre mobilforbud, og disse medlemmer støtter ikke et nasjonalt mobilforbud.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at problemstillingen med bruk av mobiltelefon i skolen er sammensatt. Disse medlemmer har som et utgangspunkt at det er den enkelte lærer som kjenner sine elever og sitt klasserom best. Det forutsettes derfor at eventuelle felles retningslinjer ikke skal gripe inn i den enkelte lærers metodefrihet.

Disse medlemmer mener også at utfordringer knyttet til mobbing eller distraksjoner ikke forsvinner med et nasjonalt mobilforbud slik forslagsstillerne ønsker. Elevene vil ha tilgang til mobilen utenfor skoletiden. De eventuelle negative konsekvensene man opple-

ver vil da være de samme for elevene den tiden de ikke er på skoleområdet. Det er derfor viktig at eventuelle veiledere og retningslinjer kan brukes som en ressurs for å fremme kompetanse på tilstedeværelse på digitale flater. Det å fjerne mobiltelefonen gjennom et nasjonalt forbud alene vil etter disse medlemmers syn være en forenklet løsning på en sammensatt problemstilling som krever rom for skjønn og faglige vurderinger fra lærer, lærerkollegium og skoleledelse.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at regjeringen Solberg satte digital dømmekraft på timeplanen og sørget for at lærerne fikk mer digital opplæring. Skolens samfunnsoppdrag er bredt, og regjeringen Solberg investerte tungt i lærernes utdanning gjennom åtte år i regjering. Disse medlemmer har også tiltro til at lærere og rektorer i samarbeid med elevene og foreldre kan håndtere mobiltelefonen og hvordan den skal både reguleres og brukes på skolens områder.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er åpenbart at skolene må ha et reglement som regulerer bruk av mobil på skolen, og som slår ned på andre aktiviteter som forstyrrer undervisningen. Disse medlemmer mener at mobiltelefoner har lite i et klasserom å gjøre, men at det kan være anledninger der den brukes i undervisningssammenheng.

Disse medlemmer har tillit til at skolene i samarbeid med foreldreutvalg, elever og lærere finner gode lokale løsninger, og at skolene har de beste forutsetningene for å fastsette ordensreglementet. Et stort flertall av skolene håndterer mobiltelefonen og regulering av bruken av denne på en god måte i dag, blant annet ved bruk av mobilhoteller. Det er også eksempler på skoler hvor mobilen brukes til gode formål i undervisningen, når lærer gir rom for dette for eksempel i undervisning knyttet til læreplanenes mål om digital dømmekraft.

Disse medlemmer viser til at mobiltelefonen vil være en del av det som møter elevene både i hjemmet, på skolen og i samfunnet som sådan. Skolen må, sammen med foreldrene og hjemmet, fremme elevenes digitale dannelse og gjøre dem i stand til å ta gode valg. Disse medlemmer mener derfor at debatten om bruk av mobiltelefon i skolen bør skape refleksjoner hos elevene om når de bevisst velger å bruke den og ikke. Ved å la elevene og lærerne være med i diskusjonen om mobilen gis skolen rom for å diskutere digital dannelse.

Disse medlemmer registrerer at flere beskriver den oppvoksende generasjonen som digitalt innfødte og mener at de unge har naturlige instinkter for å forstå teknologi og konsekvensene ved dette. Det er en naiv tanke. Mange av algoritmene er laget for å kapre mest mulig av vår oppmerksomhet og få oss til å bli værende lengst mulig på ulike nettstedene og sosiale plattformer. Disse

medlemmer mener det er viktig at alle aldersgrupper blir klokere i møte med teknologien. God opplæring i kritisk tenkning og digital dømmekraft er i denne sammenheng en viktigere diskusjon enn hvorvidt det skal være et nasjonalt mobilforbud på skolene eller ikke.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet merker seg at det i forslaget vises til en rekke forskningsrapporter og konkrete eksempler fra skoler som viser positive resultater av mobilforbud. Dette medlem vil vise til at det man finner av relevant forskning, entydig slår fast at smarttelefonen er et distraherende element i barns skolehverdag. Videre vil dette medlem påpeke at både Lektorlaget og Nasjonalforeningen for folkehelsen ønsker nasjonale mobilregler i skolen.

Dette medlem vil også vise til Opinionsundersøkelse UNG 2024, som viser at ungdom bruker nærmere syv timer av døgnet på skjerm og sosiale medier, og at ungdommen selv har et sterkt ønske om å redusere skjermtiden. Dette medlem mener det er viktig med klare nasjonale retningslinjer i skolen for å sikre reglens legitimitet og etterfølgelse. Dette medlem mener at mobiltelefonen ikke har noe i en undervisningstime å gjøre, ettersom den fungerer som et distraksjonsmoment i undervisningen, men dette medlem mener samtidig at det kan åpnes for adgang til bruk av mobiltelefon i pausene. Dette medlem mener dette også vil ivareta elevenes frihet. Dette medlem tar derfor til orde for en mobilfri undervisning fremfor en mobilfri skole og mener at løsninger som mobilskap, lagringskurv eller plassering av mobiltelefon i sekk eller bag kan benyttes for å oppnå dette.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et nasjonalt regelverk for en mobilfri undervisning i norsk skole.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter forslagsstillerne og statsråden i at mobilbruk i skolen, og i samfunnet, har medført nye utfordringer som må håndteres. Foreldre og lærere har tatt til orde for et mer restriktivt lovverk når det kommer til skjermbruk i skolen, blant annet mobilforbud og aldersgrenser for bruk av skjerm i skolen. Det er på tide med mer ansvarlig skjerm- og mobilbruk i barnehage og skole.

Komiteens medlem fra Rødt støtter forslaget. Felles og overordnede regler for bruk av mobiltelefon i norske klasserom vil være en fordel for lokale beslutningstakere og skoleeiere. Dette medlem mener dette ikke vil stå i veien for gode pedagogiske vurderinger, og ei heller at et nasjonalt forbud blokkerer den viktige samtalen om digital dannelse mellom elever, foreldre og skolens ansatte. Tvert imot mener dette medlem at det vil være en fordel at like nasjonale regler vil skape et bedre grunnlag for denne diskusjonen og gi særlig foresatte og skolens ansatte et bedre utgangspunkt å jobbe ut ifra.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om et nasjonalt mobilforbud i grunnskolen.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til at skolen forandrer seg i takt med all annen samfunnsutvikling. Det gjør at det vil oppstå kontinuerlige problemstillinger knyttet til hvordan man håndterer inntoget av ny teknologi. Det er viktig å vise klokskap i møte med all endring. De fleste skoler har retningslinjer, for eksempel i ordensreglement, for å håndtere bruk av mobil i skoletiden. Når mobiltelefonen distraherer elever, medelever og lærere, er det en utfordring i skolen. Det er derfor positivt at regjeringen har et pågående arbeid for å gi retningslinjer for bruk av mobiltelefon i skolen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre et nasjonalt regelverk for en mobilfri undervisning i norsk skole.

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om et nasjonalt mobilforbud i grunnskolen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:25 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Olaug Vervik Bollestad og Dag-Inge Ulstein om å innføre mobilforbud i skolen – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 6. februar 2024

Hege Bae Nyholt

leder

Elise Waagen

ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/5391-

24. november 2023

Representantforslag 25 S (2023-2024) om å innføre mobilforbud i skolen

Jeg deler bekymringen for mobilbruk i skolen med representantene Ropstad, Bollestad og Ulstein. Jeg ser ingen gode grunner til at mobiltelefoner og mobilklokker skal være del av skoledagen. Forskning viser at det går utover elevenes læring og svekker de sosiale relasjonene mellom elever når elever fritt kan bruke mobiltelefon på skolen.

Jeg er opptatt av å lage gode rammer for læring og styrke konsentrasjonen i klasserommet gjennom blant annet å fjerne forstyrrende elementer for undervisningen. Jeg ønsker å raskt kunne gi skolene et tydelig signal om mobilbruk, fremfor å sette i gang en prosess som vil ta lenger tid.

Kunnskapsgrunnlaget taler for å begrense bruk av private mobiltelefoner i skolen. Derfor har jeg nylig gitt et oppdrag til Utdanningsdirektoratet om å utarbeide en veileder med en tydelig anbefaling om regler for tilgang til og bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i skolen, hvor det blant annet fremgår følgende:

«Alle skoleeiere bør ha regler for bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i skoletiden. KD ber Udir om å lage en veileder med tydelige anbefalinger om at lokale reguleringer skal forhindre eller sterkt begrense tilgang til og bruk av mobiltelefoner og smartklokker i skoletiden.

Veilederen skal gjelde for grunnskolen og videregående skole, og omtale tilgang til og bruk av mobiltelefoner og smartklokker i undervisningstiden og friminutt. Veilederen skal utdype ulike handlingsalternativer for skoleeiere og skoler ut fra dagens regelverk og kunnskapsgrunnlag. Udir må vurdere om anbefalingen skal differensieres for eksempel ut fra trinn eller skoleslag, og om veilederen skal anbefale at skolene skal ha

regler om bruk av mobiltelefoner og smartklokker i friminuttene. Udir skal ta hensyn til at gratisprinsippet gjelder i norsk skole. Udir skal særlig vurdere om det skal være egne anbefalinger og/eller egen veileder for videregående skoler.»

Vi vil følge nøye med på om veiledningen og anbefalingen fra Utdanningsdirektoratet vil fungerer etter hensikten før vi vurderer om det er behov for å regulere bruk av private mobiltelefoner i opplæringsloven. Utgangspunktet må være at vi ikke skal detaljregulere skolene mer enn nødvendig.

En veileder med en klar anbefaling vil være et tydelig signal, og samtidig gi rom for lokale tilpasninger og sikre at elever og foreldre får medvirket til utformingen av de konkrete reglene om mobilbruk. Medvirkning og lokalt handlingsrom er viktige prinsipper i opplæringsloven som vi bør være forsiktige med å fravike.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

